

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

Nr 16 • 23. september 2008

TEATAJA

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja häälekandja, asutatud 1925. aastal

18. septembri õhtul kuulutati Estonia Kontserdisaalis pidulikult välja EESTI ETTEVÕTETE KONKURENTSIVÕIME EDETABEL 2008 VÕITJAD

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja ja Eesti Tööandjate Keskliidu koostatavas Konkurentsivõime Edetabelis sai tiitli Eesti Konkurentsivõimelisim Ettevõtte 2008 Tallink Grupp AS, kes osutus ka kõige konkurentsivõimelisemaks turismiettevõtteks. Sel aastal teist korda koostatavas väike- ja keskettevõtete arvestuses saavutas esikoha Kaamos Kinnisvara OÜ. Lisaks selgitati kõige konkurentsivõimelisemad ettevõtted kaheteistkümnes majandustegevusalas.

Tallink Grupp AS kordas oma eelmise aasta tulemust, saavutades Eesti Konkurentsivõimelisim Ettevõtte 2008 tiitli. ▶

Ettevõtlike Auhind 2008 ja Eesti Ettevõtete Konkurentsivõime Edetabel 2008 võitjad. ▼

Ettevõtlike Arendamise Sihtasutuse (EAS) poolt väljaantav Ettevõtlike Auhind 2008 läks ABB ASile, kes pälvis ka tiitli Välisinvestor 2008.

Kogu info ettevõtluskonkursside ja tulemuste kohta leiate uuest portaalist www.konkurents.ee. Kojas on saadaval ka mahukas trükis „Eesti parimad ettevõtted 2008”, mis sisaldab kogu infot auhinnanominentidest.

TÄNA LEHES:

Eesti konkurentsivõimelisimad ettevõtted selgunud!

Seadusandlus		Töötervishoiu ja tööohutuse nõuetes ehituses
		Tehnilist normi sisaldavatest eelnõudest
		Uuendusmeelne Eesti seadusandlus
Etikett		Vastuvõtu korraldamine
Innovatsioon		Kuidas Apple tooteid/teenuseid arendab

10. JUUBELI PUHUL SENISTEST SISUKAIM

LOGISTIKA AASTAKONVERENTS²⁰⁰⁸ EVOLUTSIOON

5. november 2008

Clarion Hotell Euroopa

Tallinn

10. juubeli puhul toimub tänavune logistika tippsündmus paralleelselt kahes saalis. Lisaks tarneahelate juhtimisele keskendutakse väga põhjalikult ka transpordilogistikale. Mõlemas saalis on rõhuasetus efektiivsusel ja kasumlikkuse kasvatamisel, mis saavutatakse logistika ja tarneahelate juhtimise parimate praktikate rakendamise kaudu. Sisutihedale päevale annab sensatsioonilise avalöögi **dr. Mahender Singh** maailma juhtivast tehnikaülikoolist MIT (USA), kes selgitab tulevikuire projekti „Supply Chain 2020“ stsenaariumite põhjal, milliseks kujunevad tarneahelad aastaks 2020. Välja töötatud stsenaariumid hõlmavad ka Eesti mured ja rõõmud. Lisaks käsitletakse konverentsil järgnevaid teemasid:

TARNEAHELATE JUHTIMISE SAAL

Eesti logistika tulevikuperspektiivid
Majanduskriisist väljumise juhised
Logistikasüsteemi auditeerimine
Kuidas toimib Airbus 380 tarneahel?
Tarneahelate riskijuhtimine
Tehnoloogiline (r)evolutsioon
DELL-i tarneahela saabumine Eestisse
RFID juurutamine Eesti ettevõttes
Intelligentne RFID-pakend

TRANSPORDILOGISTIKA SAAL

Transpordilogistika saladused
Lean-logistika transpordis
Transpordi kvaliteedisüsteemid
Transpordilogistika telemaatika
Innovatsioon transpordis
Murrang lennunduse arengus
Pakivedude uue ajastu algus
Diversifitseerumisstrateegia vs
Spetsialiseerumisstrateegia

Mõlemas saalis toimuvad diskussioonipaneelid. Konverentsipäeva lõpus esitletakse konkursi Aasta Logistikategu 2008 nominente ja toimub võitjate autasustamine.

Info ja registreerumine: www.sensei.ee või sensei@sensei.ee

Peasponsor

Toetavad

Korraldavad

SIIM RAI
Peadirektor

Ettevõtjad vajavad ja nõuavad stabiilset majanduskeskkonda

Nii palju ärevakstegevaid uudiseid maksutõusudest, kui viimase paari nädala jooksul, ei mäletagi iseseisva Eesti ajaloost. Lõpuks on ka poliitikutele selgeks saanud, et majandust ja maksulaekumisi ei ole võimalik aastast-aastasse planeerida lineaarse tõusva sirgena. Lubadusi on valimistel ja nende järgselt antud aga just katkematu kasvu ette nähes. Valitsus maadleb eelarvega ning Riigikogu on algatanud rida kohtumisi ettevõtlusorganisatsioonidega leidmaks lahendusi ja võimalusi Eesti majanduse edu jätkamiseks. Ka Kaubanduskoja esindajaid kutsuti kaasa mõtlema.

15. septembril Riigikogu majanduskomisjoni kutsel komisjoni istungil osalesid Eesti Kaubandus-Tööstuskoja juhatuse esimees Toomas Luman, peadirektor Siim Raie ja poliitikadirektori kt Mait Palts. Kommenteerisime olukorda Eesti majanduses ning tegime ettepanekuid majanduskasvu kiirendamiseks. Võtsime eesmärgiks esitleda ja lahata Riigikogu liikmetega Eesti ettevõtluse ees seisvaid suuri ja strateegilisi küsimusi - maksud, hariduspoliitika ja haldusreform leidsid enim käsitlemist.

Koosoleku sissejuhatamiseks tutvustas Toomas Luman Riigikogu liikmetele tänast Eesti ettevõtlust, äriühingute suurust ja arvu ning tõi välja ettevõtjate endi poolt uuringutes teravamalt esilekerkinud probleemid, mis arengut takistavad. Juhatuse esimees toonitas, et ettevõtlus on emotsionaalne ala ja kui need 2% elanikkonnast, kes oma peamise elatusallikana märgivad ettevõtlus- või omanikutulu tunne-

tavad, et nende motivatsiooni pidevalt piiratakse, siis pole ka ülejäänul ühiskonnal lootust, et elatustase kasvab.

Maksusüsteemi lihtsus nii maksumaksjale kui maksu kogujale on olnud senise eduka eelarvepoliitika osaks. Maksusüsteem peab olema lihtne, läbi paistev ja kohtlema kõiki võrdselt. Peataolek ja otsustamatus käimasolevas eelarveprotsessis kahjustavad igal juhul riigi maksulaekumisi ja mõjuvad investoreid tõrjuvalt. Eelarvetasakaalu leidmiseks tuleb valitsusel loobuda osast valimistejärgsest sotsiaalpaketest. Lastes eelarve tasakaalust välja või tõstes oluliselt makse, võib küll aidata järgmise aasta auku lappida, kuid pikemas perspektiivis oleks see allakäiguspiraali alguseks. Ettevõtjate hinnangul kestavad maailmamajanduse hädad pikemalt, kui seni arvatud ja see mõjutab ka kohaliku kasvu pidurdumist pikema aja jooksul ning seetõttu on eelarvedistsipliini pidamine ülioluline.

Pikemat käsitlemist leidsid ka haridus- ja haldusreform. Väljendasime tõsist muret vajaduse üle viia kiiresti läbi hulk hariduskorralduslikke ja hariduspoliitilisi otsuseid. „Soome majanduse edu aluseks ei ole üks või teine maailmatuntud firma, vaid ikka tema haridusüsteem. Alus sellele laoti juba kümned aastad tagasi. Kui gümnaasiumit on võimalik lõpetada ilma matemaatikaeksamita ja kui inimesed alles oma kahekümnedates eluaastates avastavad, et neil puuduvad igapäevaseks töötamiseks vajalikud oskused, siis pole meil võimalik anda paremaid tulevikule,“ kommenteeris Toomas Luman.

Haldusreformi läbiviimist tuleb alustada sellest, et välja selgitada, mis on ühe omavalitsusüksuse ülesanded ja milliseid teenuseid see peab osutama. Seejärel alles saame rääkida piiride tõmbamisest ja teeninduspunktide arvust, kõlas ettevõtjate arvamusest. Tegemata haldusreform on aga jätkuvalt koormaks eelarvele.

Kohtumist kokku võttes sõnas Toomas Luman: „Pole mingit põhjust arvata, et riik ja poliitikud teevad ratsionaalsemaid majandusotsuseid, kui ettevõtjad - mida rohkem raha ringleb äris, seda kiiremini majandus kasvab.“

Kaubanduskoja ettepanekud Riigikogu liikmetele olid:

- Säilitada majanduskeskkonna üldine stabiilsus, etteaimatavus, lihtsus.
- Jätta maksud samale tasemele.
- Teha ebamugavad ja eba populaarsed hariduskorralduslikud otsused.
- Viia läbi haldusreform.
- Analüüsida põhjalikult ja mõõta mõjusid enne poliitilisi otsuseid.

SISUKORD

Juhtkiri	4
Ettevõtjad vajavad ja nõuavad stabiilset majanduskeskkonda	
Seadusandlus	5
Muutumas on töötervishoiu ja tööohutuse nõuded ehituses	
Tehnilist normi sisaladavatest eelnõudest	6
Uuendusmeelne Eesti seadusandlus	9
Koja teenused	10
Kaubanduskojas tutvustatakse klastrite arendamise ja ettevõtjatele suunatud teadmiste ja oskuste tõstmise programme	
Innovatsioon	11
Kuidas Apple tooteid/teenuseid arendab?	
Etikett	12
Omas majas omad reeglid ehk räägi inimesega!	
Rahvusvahelised üritused	14
Koolitus	18
Riigihanketeated • Koostööpakkumised	21
Uued liikmed	22

KALENDER

25. september	Koolitussari „Ettevõtluse eduks“ Tartus Tiia Randma • Tel: 604 0065 • E-post: tiia@koda.ee
1. oktoober	Koolituspäev „Ettevõtluse eduks“ Jõhvis Tiia Randma • Tel: 604 0065 • E-post: tiia@koda.ee
2. oktoober	Koolituspäev „Ettevõtluse eduks“ Lääne-Virumaal Tiia Randma • Tel: 604 0065 • E-post: tiia@koda.ee
8. oktoober	Seminar: „Finantsplaneerimine“ Kati Krass • Tel: 443 0989 • E-post: kati@koda.ee
9. oktoober	Infoseminar: „Toetusmeetmed ja tugiteenused“ Kati Vaibla • Tel: 604 0080 • E-post: kati.vaibla@koda.ee
9. oktoober	Ärihommikusöök Pärnus: Villu Zirnask Kati Krass • Tel: 443 0989 • E-post: kati@koda.ee
10. oktoober	Türgi Presidenti saatev äridelegatsioon Kaubanduskojas Liis Liivoja • Tel: 604 0081 • E-post: liis@koda.ee
14. oktoober	Seminar Tartus: “Kuidas määrata firma väärtust?” Toomas Hansson • Tel: 744 2196 • E-post: tartu@koda.ee
16. oktoober	Soome äripartnerina – Kuidas avada uksi? Liina Lainen • Tel: 604 0083 • E-post: liina@koda.ee
17. oktoober	Hispaania metallitootjad otsivad koostööpartnereid Eestis Liina Pello • Tel: 604 0091 • E-post: liina.pello@koda.ee
21. oktoober	Seminar Pärnus: Kuidas hinnata ettevõtte väärtust? Kati Krass • Tel: 443 0989 • E-post: kati@koda.ee
29. oktoober	Koolituspäev „Ettevõtluse eduks“ Viljandimaal Tiia Randma • Tel: 604 0065 • E-post: tiia@koda.ee

Tähelepanu!

Kaubanduskoja telefoninumbri on muutunud!

KAUBANDUSKODA

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda • Toom-Kooli 17, 10130 Tallinn
Tel: 604 0060 • Faks: 604 0061 • E-post: koda@koda.ee • www.koda.ee

Teenuste osakond	Tel: 604 0077 • konsultatsioon • päritolusertificaadid • ATA-Carnet • tollikonsultatsioonid Tel: 604 0080 • äridelegatsioonid • messid • kontaktpäevad Tel: 604 0081 • Kölni messid • Tel: 604 0082 • Stockholmi messid Tel: 604 0082 • koostööpakkumised • raamatukogu
Poliitikakujundamise- ja õigusosakond	Tel: 604 0060 • konsultatsioon • majanduspoliitiline tegevus
Turundus- ja liikmesuhete osakond	Tel: 604 0089 • liikmeks astumine • liikmesuhted • avalikud suhted • Tel: 604 0085 Teataja toimetis • toimetaja Kadri Liimal • Tel: 523 6146 • E-post: kadri@koda.ee
Raamatupidamine	Tel: 604 0067
Kaubanduskoja Tartu esindus	Pikk tn 14, 51013 Tartu • Tel: 744 2196
Kaubanduskoja Pärnu esindus	Ringi 35, 80010 Pärnu • Tel: 443 0989
Kaubanduskoja Kuressaare esindus	Tallinna 16, 93811 Kuressaare • Tel: 452 4757
Kaubanduskoja Jõhvi esindus	Pargi 27-203, 41537 Jõhvi • Tel: 337 4950

MAIT PALTS

Poliitikakujundamise-
ja õigussakonna jurist

LÜHIDALT

Sotsiaalministeerium on koostanud eelnõu, mis sisaldab olulisi muudatusi ehitusega seotud tööohutuse korralduses.

...

Seni oli kohustus esitada Tööinspeksioonile eelteade ehitustööde alustamisest ehitise tellijal, edaspidi pannakse eelteade kohustus ehitusettevõtjale.

...

Olulisi muudatusi on kavandatud ka ehitise projekteerimise ja ehitustöö ettevalmistamise etapi osas. Võrreldes kehtivate nõuetega konkretiseeruvad ja suurenevad projekteerija kohustused.

...

Ehitusettevõtjal on kohustus koostada kirjalik tööohutuse plaan. Plaan tuleb koostada ainult siis, kui ehitusplatsil tehakse ohtlikke töid või kui ehitustöö kavandatav maht eeldab ehitustööde alustamise eelteate saatmist Tööinspeksioonile.

...

Lisaks on eelnõus veel hulgaliselt täpsustusi ja muudatusi nii ehitusplatsi kui ka töökohtade ja -ruumide tööohutusega seoses. Teiste hulgas muudetakse ka nõudeid isikukaitsevahendite kasutamisele, tööruumide valgustusele ning olmeruumidele üldiselt.

Muutumas on töötervishoiu ja tööohutuse nõuded ehituses

Sotsiaalministeerium koostas hiljuti eelnõu, mis sisaldab mitmeid olulisi muudatusi ehitusega seotud tööohutuse korralduses. Kuna eelnõu on detailne ja muudatusi palju, on ehitustegevusega kokkupuutes olevatel ettevõtjatel soovitatav muudatustega lähemalt tutvuda.

E HITUSTÖÖDE ALGUSE EELTEATE KOHUSTUS PANNAKSE EHITUSETTEVÕTJALE

Esmane olulisem muudatus puudutab kohustust esitada Tööinspeksioonile eelteade ehitustööde alustamisest. Seni oli eelteate esitamise kohustus ehitise tellijal (omanikul), edaspidi soovitakse eelteate kohustus panna aga ehitusettevõtjale. Määruses soovitakse ette näha ehitusettevõtja selgesõnaline kohustus, et suuremahuliste ehitustööde korral (tööde kestus ületab 30 tööpäeva ja ehitusplatsil töötab korraga vähemalt 20 isikut või eeldatav töömaht ületab 500 inimtööpäeva) tuleb tööde alustamisest eelnevalt Tööinspekt-

siooni kohalikku asutust teavitada määruse lisas esitatud vormis. Täpsustakse sedagi, et juhul, kui tegemist on ühise ehitusplatsiga, esitab eelteate peatöövõtja. Lisaks näeb eelnõu ette, et eelteade tuleb panna üles ka nähtavale kohale ehitusplatsil.

Eelnõu kohaselt muutuksid ka kriteeriumid, millal eelteade kohustuslik on. Võrreldes senikehtinuga on veidi piiratud objektide, mille puhul eelteade esitada tuleb - kui varem tuli teade esitada tööde puhul, mille kestus ületas 30 päeva või objektil töötas samaaegselt vähemalt 20 töötajat, siis nüüd on teade vajalik vaid juhul, kui täidetud on mõlemad nimetatud kriteeriumid.

PROJEKTEERIJAJA KOHUSTUSED KONKRETISEERUUD

Olulisi muudatusi on kavandatud ka kehtiva määruse mõistes ehitise projekteerimise ja ehitustöö ettevalmistamise etapi osas. Võrreldes kehtivate nõuetega võib siin näha eelkõige projekteerija kohustuste konkretiseerimist ja mõningast suurendamist. Projekteerimisettevõtja kohustuseks on eelnõu järgi tagada, et tema poolt ettevalmistatavates projekteerimisdokumentides on kirjalikult ära toodud oluline ohutusala informatsioon, mis käsitleb muuhulgas teostatavate töetappide järjestust ja kestust, ohtlikke töid (nt kaevetööd) ning ehitus-

Määruses soovitakse ette näha ehitusettevõtja selgesõnaline kohustus, et suuremahuliste ehitustööde korral tuleb tööde alustamisest eelnevalt Tööinspeksiooni kohalikku asutust teavitada määruse lisas esitatud vormis. Juhul, kui tegemist on ühise ehitusplatsiga, esitab eelteate peatöövõtja. Lisaks näeb eelnõu ette, et eelteade tuleb panna üles ka nähtavale kohale ehitusplatsil.

platsi mõjutavaid muid riske nagu liiklus, elukeskkond, tööstustegevus ja looduskeskkonna iseärasused. Seega on eelnõu kohaselt ohutuselased üldkohustused projekti ettevalmistamise etapi osas esitatud projekteerimisettevõtja kohustustena, kellelt ehitusprojekt tellitakse. Täiendavalt on eelnõus rõhutatud, et ehitise omanik peab arvestama projekteerija esitatud informatsiooniga ehitustööde etappide planeerimisel ja ehitustööde tähtaegade määramisel. Samalad kohustus on ka ehitusettevõtjal, kellel on vajadusel võimalus teha ettepanekuid projekteerija esitatud info muutmiseks või täiendamiseks. Arvestades, et kõnealusel ehitamise staadiumis võib olla kaasatud ehitusprotsessi ka omanikujärelevalve teostaja, tuleks siinkohal ilmselt kaaluda, kas ka omanikujärelevalvel oleks õigus teha omapoolseid ettepanekuid projektdokumentatsioonis esitatud muutmiseks või täiendamiseks.

EHITUSETTEVÕTJAL ON TÖÖOHUTUSPLAANI KOOSTAMISE KOHUSTUS

Ehitusettevõtjal on kohustus koostada kirjalik tööohutuse plaan. See kohustus ei ole eelnõus küll absoluutne, mis tähendab, et plaan tuleb koostada ainult siis, kui ehitusplatsil tehakse ohtlikke töid (ka ohtlike tööde loetelu võrreldes kehtiva määrusega täpsustub) või kui ehitustöö kavandatav maht eeldab ehitustööde alustamise eelteate saatmist Tööinspeksioonile. Tööohutuse plaani koostab reeglina ehitusettevõtja, ühisel ehitusplatsil (kui koos töötavad mitme töövõtja töötajad või FIE-d) on plaani

koostamise kohustus peatöövõtjal. Plaan hoitakse kogu ehitusperioodi jooksul ajakohane, seda teeb ehitusplatsile määratud koordinaator. Loetelu, millest infot tööohutuse plaan peaks sisaldama, leiab samuti eelnõust. Eelkõige puudutab see peamisi ohutusvaldkondi, mis plaanis peavad olema lahti kirjutatud. Koordinaatori ülesandeks on ka plaanis sisalduva info edastamine ehitusplatsil töötavatele isikutele. Tööohutuse plaani osaks on ka ehitusplatsi skeem.

Lisaks eelnevatele muudatustele on eelnõus aga kavas veel hulgaliselt erineva olulisusega täpsustusi ja muudatusi nii ehitusplatsi kui ka töökohade ja -ruumide tööohutusega seoses. Teiste hulgas muudetakse ka nõudeid isikukaitsevahendite (kaitsekiivrid, turvaköied, turvajalanõud jne) kasutamisele, tööruumide valgustusele ning olmeruumidele üldiselt.

Nagu sissejuhatuses öeldud, on erineva kaaluga muudatusi üsna palju, mistõttu on asjast huvitatutel kindlasti soovitatav eelnõu ja seletuskirjaga lähemalt tutvust teha. Oodatud on ka tagasiside võimalike probleemide osas, mida näete ettevõtjaile eelnõu jõustumisel tekkivat.

Vabariigi Valitsuse 8. detsembri 1999. aasta määruse nr 377 „Töötervishoiu ja tööohutuse nõuded ehituses“ muutmise määruse eelnõu koos seletuskirjaga on leitav Kaubanduskoja kodulehelt, majanduspoliitika oluliste teemade alt.

Estonian Export Directory

Juba 13. korda on ilmunud "Estonian Export Directory". See praktiline töövahend sisaldab enam kui 1200 Eesti ettevõtte andmeid, kes soovivad oma kaupu ja teenuseid välisriikidele viia ja mujalt maailmast partnereid leida. Mahukas väljaanne tutvustab Eestit mujal maailmas, sest lisaks ettevõtete kataloogile sisaldab see ka üldinfot Eesti majanduse kohta, statistikat ning huvitavat ja kasulikku materjali neile, kes soovivad Eestis ettevõtet alustada. Kogu see teave on raamatus inglise, saksa ja prantsuse keeles. Väljaandes on avapöördumise kirjutanud EV peaminister Andrus Ansip. Väljaanne on kättesaadav ka CD-l ning Internetis www.estonianexport.ee.

Lisainfo väljaande kohta:

Piret Salmistu
Tel: 604 0060 • E-post: piret@koda.ee

Koostööpartner:
InfoAtlas AS • Tel: 626 6988

EESTI

MAIT PALTS

Politiikakujundamise-
ja õigusosakonna jurist

Tehnilist normi sisaldavatest eelnõudest

Soome soovib reguleerida geneetiliselt muundatud taimede kasvatamist. Rootsi kehtestab tingimused päikesekütte toetamiseks. Leedu uuendab nõudeid karastusjookide tootmisele ja turustamisele.

LÜHIDALT

EL liikmesriigid on pidevalt tegelemas oma õiguskorra muutmise ja kohendamise, suur osa muudatustest puudutab paratamatult ka ettevõtjaid. Kaubanduskoja kodulehel saab tutvuda eesti keeles EL liikmesriikide tehnilist normi sisaldavate eelnõudega ning valdava enamiku osas on võimalik ka arvamust avaldada

...

EL on seadnud liikmesriikidele kohustuse teavitada Euroopa Komisjoni kõigist siseriiklike õigusaktide eelnõudest, mis sisaldavad tehnilist normi.

...

Teavitamise üheks eesmärgiks on anda teistele liikmesriikidele võimalus reageerida plaanitavatele tehnilistele normidele, mille kehtestamine antud liikmesriigis võib kahjustada teiste liikmesriikide, sh Eesti ettevõtjate huve.

Euroopa Liidu liikmesriigid on pidevalt tegelemas oma õiguskorra muutmise ja kohendamise. Suur osa muudatustest puudutab paratamatult ka ettevõtjaid. Sissejuhatuses toodud märksõnad on vaid väike osa informatsioonist, mida on võimalik leida Kaubanduskoja kodulehel avaldatud EL liikmesriikide tehnilist normi sisaldavatest eelnõudest. Lisaks sellele, et eelnõudega on võimalik tutvuda eesti keeles, on valdava enamiku osas võimalik ka arvamust avaldada. Eelnõude näol on tegemist märkimisväärse informatsiooniallikaga, sest aktuaalseid eelnõusid on pidevalt üle poolesaja. Lisaks Kaubanduskoja kodulehele on tehniliste normide eelnõudega võimalik tutvuda ka Euroopa Komisjoni TRIS andmebaasi kasutades <http://ec.europa.eu/enterprise/tris/>.

Tuletades veelkord meelde varasemat infot, on ettevõtjatel juba üsna mitu aastat reaalne võimalus tutvuda teiste EL liikmesriikide õigusaktide eelnõudega ning nende kohta arvamust avaldada. Nagu öeldud,

puudutab see otseselt tehnilisi norme sisaldavaid õigusaktide eelnõusid, kus kehtestatav norm võib saada tõkkeks kaupade vabale liikumisele ning takistada näiteks ka Eesti ettevõtjal teise liikmesriigi turule oma kaupu müümast.

Euroopa Liit on seadnud liikmesriikidele kohustuse teavitada Euroopa Komisjoni (see läbi ka teisi liikmesriike) kõigist siseriiklike õigusaktide eelnõudest, mis sisaldavad tehnilist normi. Teavitamise üheks eesmärgiks on anda teistele liikmesriikidele võimalus reageerida plaanitavatele tehnilistele normidele, mille kehtestamine antud liikmesriigis võib kahjustada teiste liikmesriikide, sh Eesti ettevõtjate huve. Pakutud võimalust on ettevõtjad ka kasutanud, kuigi võiks rohkemgi.

Tuleme aga tagasi kolme, konkreetselt sissejuhatuses toodud näite juurde sellest, mida hetkel aktuaalsena olevate eelnõudega soovitakse reguleerida. Näiteks on Soomes aktuaalne geneetiliselt muun-

Eelnõude näol on tegemist märkimisväärse informatsiooniallikaga, sest aktuaalseid eelnõusid on pidevalt üle poolesaja. Lisaks Kaubanduskoja kodulehele on tehniliste normide eelnõudega võimalik tutvuda ka Euroopa Komisjoni TRIS andmebaasi kasutades <http://ec.europa.eu/enterprise/tris/>.

datud taimede kasvatamise ning geneetiliselt muundatud, tavapäraste ja mahepõllukultuuride samaaegse viljelemise seaduse eelnõu. Eesti keeles on loetav nii eelnõu kui ka seletuskiri. Seaduse eesmärgiks on ära hoida geneetiliselt muundatud ja muude põllukultuuride segunemist ning sellest tingitud majanduslikku kahju taimekasvatajatele. Märkimisväärne on kasvõi juba seletuskirjas sisalduva mõjude analüüsi põhjalikkus. Sätestatakse rida nõudeid ja kohustusi. Näiteks soovitakse nõuda, et geneetiliselt muundatud taimematerjali tuleb segunemise vältimiseks hoida eraldi muudest sama taime liigi ja sellega ristumisvõimeliste teiste taime liikide üksiktaimedest. Veel on eelnõus säte, mille kohaselt peab Soomes geneetiliselt muundatud taimede kasvataja või nende kasvatamise eest vastutav isik sooritama Toiduohutusameti korraldatud eksami (geneetiliselt muundatud taimede kasvatamise eksam), kus kontrollitakse geneetiliselt muundatud taimede turvalise kasvatamise oskust ja pädevust ning oluliste nõuete tundmist.

Rootsi omakorda on tõdemas, et päikesekütte seadmete kasutamise soodustamiseks, tuleb eraldada toetusi neile, kes on investeerinud päikeseküttesse. Seega soovitakse toetuste andmist täpsemalt reguleerida. Toetust tohiks eelnõu järgi anda sooja kraanivee ja tööstusliku sooja vee saamiseks ning ruumide soojendamiseks ja jahutamiseks paigaldatavate päikesekütteseadmete soetamise finantseerimiseks. Ühele ja samale projektile eraldatava toetuse suurus võib eelnõu kohaselt olla kuni 3 miljonit SEK.

Kolmanda teemana on Leedu kehtestamas eeskirja mittealkohoolsete jookide ja kalja kirjeldamise, tootmise ja turustamise kohta. Eeskiri määratleks jookide mõisted, jookide tootmise kasutatava tooraine ning ainete ohutus- ja kvaliteedinõuded, üldtehnoloogilised nõuded, valmistoodangu ohutuse ja kvaliteedinõuded ning turustamise üldnõuded. Eeskirja sätted on kohustuslikud kõigile Leedu Vabariigi ettevõtetele, mis tegelevad jookide tootmise, maaletoomise, impordi ning müügi. Kaudselt oleksid seega mõjutatud ka Eesti tootjad, kes soovivad oma tooteid Leetu müüa.

Lähimal ajal on Majandus- ja Kommunikatsiooniministerium koos Kaubanduskojaga korraldamas ka tehniliste normide teavitamisega seotud tutvustavat seminari, mille kohta info leiata kindlasti ka Teatajast ning meie kodulehelt.

Kõikide aktuaalsete eelnõude eesti-keelsed tõlked on avaldatud Kaubanduskoja kodulehel, majanduspoliitika rubriigis tehniliste normide eelnõud teema all. Kõik asjakohased kommentaarid on oodatud ning need edastatakse Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumis tegutsevale asjakohasele kontaktpunktile.

Koja gallupid

Täname kõiki ja palume oma liikmetel ka edaspidi meie küsitlustele aktiivselt vastata Kaubanduskoja kodulehel. Teie vastuste põhjal saame kujundada oma arvamused ja ettepanekud, mille edastame seadusandjale. Teie arvamusest sõltub palju!

Kas peate ettevõtluse elavdamiseks ja majanduskasvu suurendamiseks vajalikuks Eesti ettevõtlust ümberstruktureerida?

- Jah – 47%
- Ei – 32%
- Ei oska öelda – 21%

(Vastajaid 19)

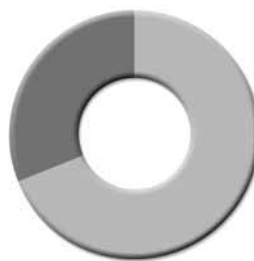
Millist tootmis- või ärivaldkonda peate Eestis kõige perspektiivsemaks?

- Toiduainetööstus – 13%
- Infotehnoloogia ja -arendamine – 45%
- Finantsvahendus ja -konsultatsioon – 3%
- Kemikaalitööstus ja biotehnoloogia – 19%
- Puidutööstus – 13%
- Metallitööstus ja seadmete ehitus – 7%

(Vastajaid 31)

Kas toetate riigi kokkuhoiupoliitika raames pakutud ideed peatada aastaks tulumaksu üheprotsendine alandamine?

- Jah – 69%
- Ei – 31%
- Ei oska öelda – 0%

(Vastajaid 49)

KOIDU MÖLDERSON

Politiikakujundamise-
ja õigusosakonna jurist

LÜHIDALT

7. detsembril 2007. aastal jõustus Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudeti ühinemiste direktiivi ja jagunemiste direktiivi seoses sõltumatu eksperdiaruande nõudega aktsiaseltside ühinemisel või jagunemisel.

...

Ühinemiste ja jagunemiste direktiivide muutmise ühtlustatakse ühinemiste ja jagunemiste regulatsioonid nii, et sõltumatu ekspert ei pea ühinemis- või jagunemislepingut kontrollima ning selle kohta aruannet koostama, kui selles on kokku leppinud ühinemises või jagunemises osalevate aktsiaseltside kõik aktsionärid ja hääleõigust andvate muude väärtpaberite omanikud.

...

Muudatuste eesmärk oli vabastada ettevõtted liigsest halduskoormusest, mis aitaks positiivselt kaasa äriühingute konkurentsivõimele ning edendada nende majandustegevust.

...

Audiitor ei pea ühinemis- ja jagunemislepingut kontrollima, kui ühineva või jagunemises osaleva ühingu kõik aktsionärid sellega nõus on.

...

Alates 1. jaanuarist 2009 saavad aktsiaseltside aktsionärid ja omanikud iseseisvalt otsustada, kas audiitori aruanne on vajalik.

Uuendusmeelne Eesti seadusandlus

7. detsembril 2007. aastal jõustus Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2007/63/EÜ, millega muudeti nõukogu direktiive 78/855/EMÜ (edaspidi ühinemiste direktiiv) ja 82/891/EMÜ (edaspidi jagunemiste direktiiv) seoses sõltumatu eksperdiaruande nõudega aktsiaseltside ühinemisel või jagunemisel. Kui „vana-euroopa“ peab direktiivi võtma üle käesoleva aasta 31. detsembriks, siis Eesti seadusandlus on olnud sammu võrra ülejäänud äriühingukondadest ees ning käesolevaga muutmist ei vaja.

Ühinemiste ja jagunemiste direktiivid nägid sõltumatu eksperdi aruande osas ette erineva korra. Jagunemiste direktiivi artikli 10 kohaselt võis liikmesriik sätestada, et audiitor ei pea jagunemislepingut kontrollima, kui selles on kokku leppinud jagunemises osalevate aktsiaseltside kõik aktsionärid ja hääleõigust andvate muude väärtpaberite omanikud. Ühinemiste direktiivi kohaselt ei olnud liikmesriigil aga võimalik sellist erikorda ette näha. Ühinemiste ja jagunemiste direktiivide muutmise ühtlustatakse ühinemiste ja jagunemiste regulatsioonid aga selliselt, et sõltumatu ekspert ei pea ühinemis- või jagunemislepingut kontrollima ning selle kohta aruannet koostama, kui selles on kokku leppinud ühinemises või jagunemises osalevate aktsiaseltside kõik aktsionärid ja hääleõigust andvate muude väärtpaberite omanikud. Nii ei saa liikmesriik edaspidi kasutada võimalust, et otsustada, kas sõltumatu eksperdi aruanne on nimetatud juhul vajalik või mitte, vaid

selle otsustamine oleks aktsionäride ja omanike pädevuses.

Euroopa Liit on seoses Lissaboni strateegiaga näinud ette plaani aastaks 2012 vähendada ettevõtete halduskoormust 25% ning mitmed muudatusettepanekud, konsulteerides nii liikmesriikidega kui ka turuosalistega, on välja pakutud ja väiksemad legislatiivsed muudatused ka ellu viidud. Käesolevate muudatuste eesmärgiks oligi plaan vabastada ettevõtted liigsest halduskoormusest, mis aitaks positiivselt kaasa äriühingute konkurentsivõimele ning edendada nende majandustegevust.

Eesti õiguse kohaselt ei pea juba hetkel audiitor ühinemis- ja jagunemislepingut kontrollima, kui ühineva või jagunemises osaleva ühingu kõik aktsionärid sellega nõus on.

Äriseadustiku § 394 lõike 1 kohaselt kontrollib seaduses sätestatud juhtudel ühinemislepingut audiitor. Sama paragrahvi lõike 2 kohaselt ei pea audiitor ühinemislepingut kontrollima, kui ühendatava ühingu

kõik osad või aktsiad kuuluvad ühendavale ühingu või ühineva ühingu kõik osanikud või aktsionärid on nõus, et audiitor ühinemislepingut ei kontrolli. Äriseadustiku § 418 kohaselt peab aktsiaseltsi ühinemisel ühinemislepingut kontrollima audiitor. Äriseadustikku tõlgendades on jõutud järeldusele, et juba hetkel ei pea Eesti õiguse kohaselt audiitor ühinemislepingut kontrollima, kui ühineva ühingu kõik aktsionärid on sellega nõus, kuna äriseadustiku § 394 lõige 2 on äriseadustiku § 418 suhtes erinormiks. Sisuliselt sama regulatsioon kehtib ka jagunemiste kohta (vt äriseadustiku § 437 ja 462).

Euroopa Liidu piires seadusandluse ühtlustamine aitab kaasa ettevõtete õiguskindlusele, sest on tagatud samad õigused ja kohustused nii sisekui ka välisettevõtete puhul. Seega, alates 1. jaanuarist 2009. aastal, saavad aktsiaseltside aktsionärid ja omanikud iseseisvalt otsustada, kas audiitori aruanne on ühinemis- või jagunemislepingu puhul vajalik. **K1**

PETER GORNISCHEFF
Teenuste direktor

Kaubanduskojas tutvustatakse klastrite arendamise ja ettevõtjatele suunatud teadmiste ja oskuste tõstmise programme

Haridus- ja Teadusministeerium

Tallinna Ettevõtlusamet

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus avab 1. oktoobril 2008 klastrite arendamise toetamise programmi, mille eesmärgiks on ettevõtjate rahvusvahelise konkurentsivõime suurendamine läbi klasteri koostööprojektide elluviimise.

Klaster on ettevõtjate või ettevõtjate, haridus- ja teadusasutuste ning teiste partnerite vaheline kooslus, kes sarnast majandushuvi jagades viivad ellu ühiseid tegevusi, mis on suunatud ettevõtjate konkurentsivõime tõstmisele. Klasteri algatuste elluviijateks on programmi mõistes ettevõtjate konsortsium, mitetulundusühing või sihtasutus. Programmi eelarve aastani 2013 on 100 miljonit krooni.

Klasteriprogrammi raames toetatakse järgmisi tegevusi:

- partnerite ühishuvide kaardistamine ning koostöövõimaluste teostatavuse uurimine, sh õppereisil osalemine teiste riikide klasteri algatustega tutvumiseks;
- koostöövõimaluste realiseerimiseks vajalike partnerite otsimine;

- partnerite ühise arengu strateegia väljatöötamine ning strateegias sisalduvate eesmärkide saavutamiseks vajaliku tegevuskava väljatöötamine;
- ühisturunduse koordineerimine sh turu-uuringute läbiviimine ja partnerite otsimine;
- tootmisvõimsuste jagamise koordineerimine;
- klasteri ühistegevuste elluviimiseks vajaliku inimressursi vajaduse kaardistamine, sh tööjõu vajaduse prognooside koostamine, koolitusvajaduse määramine ja õppekavade arendamises osalemine;
- teiste ühiste arendusprojektide algatamine ja koordineerimine.

Haridus- ja Teadusministeeriumi (HTM) ning Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse (EAS) esindajad perioodi 2008-2013 uusi toetusmeetmeid.

- Teadmiste ja oskuste programm – Toomas Valge, EAS
- Riiklik klasteriprogramm (programmi tingimuste ning taotlusvormi tutvustus) – Sille Rossi, MKM ja Tiit Evert, EAS
- Tallinna linna klasteriprogramm – Ingrid Hindrikson, Tallinna Linna Ettevõtlusamet
- Haridus- ja Teadusministeeriumi meetmed kõrgkoolide ja ettevõtete koostöö tugevdamiseks – Heli Aru, HTM

TEABEÜRITUSED ETTEVÕTJATELE TEADMISTE JA OSKUSTE NING KOOSTÖÖPROGRAMMIDE KOHTA

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus korraldab ettevõtjatele kaks teabeüritust, mis toimuvad esmaspäeval, 29. septembril Tallinnas ja kolmapäeval, 1. oktoobril Tartus. Üritusel tutvustavad Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (MKM),

Tallinna üritus toimub
29. septembril kell 15.00–17.00
Eesti Kaubandus-Tööstuskojas,
aadressil Toom-Kooli 17.

Tartu üritus toimub
1. oktoobril kell 11.00–13.00
Tartu Teaduspargis,
aadressil Riia mnt 185.

Üritustele saab registreeruda EASI koduleheküljel www.eas.ee.

Mõlemale üritusele on oodatud eelkõige erinevate sektorite ettevõtjad, kuna ettevõtlusliitudele korraldab EAS 3. oktoobril Tallinnas eraldi ürituse.

Lisainfo:
TIIT EVERT
EASI klastrite programmi
koordinaator
Tel: 627 9745
E-post: tiit.evert@eas.ee

EEVA KAUBA
InnoEstonia juht

INNOVAT- SIOONI- VEERG:

toote- ja teenuse- uudenduste kajastaja

Innovatsiooniveerg valmib koostöös innovatsioonikeskusega INNOEUROPE. Keskus on loodud selleks, et pakkuda ettevõtete toodete/teenuste ja protsesside arendajatele ideid ning inspiratsiooni oluliste uuenduste algatamiseks ja teostamiseks. Rubriigis edastatakse teavet uute toodete ja teenuste ning ärimudelite kohta Eestist, kuid ka laiast maailmast. Innovatsiooniveerg on infoallikas kõigile neile, kes soovivad teada saada, mida uut ja põnevat toodete/teenuste arendajad Eestis teevad, ning avastada võimalusi, kuidas oma töös uuendusi ellu viia.

Loe uudiseid
www.innoeurope.eu

Kuidas Apple tooteid/teenuseid arendab?

Innovatsiooniveerus on InnoEstonia meeskond püüdnud anda lugejale ideid ja mõtteid, kuidas oma toodet või teenust arendada. Siinkohal toome innovatsiooniveeru lugejateni 11.–12. septembril Pärnus toimunud Visioonist lahendusteni 2008 konverentsil üles astunud Steve Chazin'i näpunäited. Steve, kes töötab Marketing Apple'is, jagas toodete ja teenuste arendamise kohta näpunäiteid.

Ka Eestis laineid lööv Apple iPod on heaks näiteks edukast tootearendusest ning eduloost, millest ideid ammutada. Oma ettekandes tõi Steve välja 5 ideed, mida Apple oma arendus- ja turundustegevuses jälgib:

Ära ole oma toote või teenusega turul esimene, vaid loo juba eksisteerivale tootele/teenusele lisaväärtust, mille abil eristud konkurentidest ning oled selle võrra parem. Ennem veel, kui turule jõudis Apple iPod, oli analoogne toode täiesti olemas (Rio Diamond, 1999). iPod ei erinenud oma eelkäijast just palju, Apple iPodi on väga lihtne kasutada ning seda on kommuniqueeritud kui kõige lihtsamat viisi muusika n-ö enda tasku saada. Apple edu seisnes paljuski lihtsuse rõhutamisel ning lause „1000 lugu Sinu taskus“ avaldas tarbijale mõju.

Ära müü lihtsalt toodet, sest kliendid ostavad seda, mida teised tarbivad. Tänapäeval tarbitakse palju mitmete eeskujude mõjutusel, sest paljud tooted näitavad tarbija staatust. Apple iPod'i puhul ei ole tegemist liht-

salt mõne järjekordse tehnika-vidinaga, vaid staatuse sümboliga ning selle omamine on justkui kindlasse kommuuni kuulumine. Apple müüb osavalt iPod'iga kaasnevat ühtekuuluvustunnet ning edu tagab tarbija emotsioonidele rõhumine. Lause „use it and feel good“ on vaid üheks osavaks kliendipoolse kommunikatsiooni näiteks. Müü oma toote/teenusega kaasnevat emotsiooni ning lisaväärtusi.

Anna klientidele võimalus oma suhtumist tootesse näidata. Hea toote parim reklaam on selle rahulolev kasutaja. Et seesama kasutaja saaks oma kuuluvust ja staatust ka teistele näidata, anna talle selleks võimalus. Kliendi rahuolu levib kullutulena nii suusõnaliselt kui pildis. Apple'i, nagu ka kindlasti paljude teiste ettevõtete puhul, on toodetud logoga klepsud, mida kliendid paigaldavad enda autodele ja mujale nähtavatele pindadele ning kõige andunumad fännid isegi tätoveerivad end vastava sümbolikaga. See-ga loo kasutajale võimalus oma kirge toote vastu näidata, va-

rusta neid vajaliku info ja materjaliga ja aita tal Sind oma toote reklaamimisel toetada.

Saada välja meeldejääv sõnum. Sinu poolt kommuniqueeritav info olgu lihtne ja äratuntav ning kindlale grupile (või isegi põlvkonnale) suunatud sõnum olgu arusaadav just nende kõneviisis, keeles.

Mine üle piiri ja üllata oma klienti. Apple on loonud toodetele ilusad ja eksklusiivsed pakendid. Hea toode kaunis pakendis on kliendile meeldejääv, mis loob kindlasti lisaväärtust. Samuti on Apple pood USA-s suurepärase näide mõjuvast reklaamist, sest pood ise on juba vaatamisväärsus omaette ning meenutab justkui muuseumit, kust on võimalik toode ka endale osta. Pane klient end erilisena tundma ning loo kogemus, mis jätab talle mulje, et Sinu konkurentidelt ta sama ei saa.

Siinkohal usume, et Eesti ettevõtetel on kindlasti midagi Apple iPod eduloost õppida ja loodame, et Steve Chazin'i ideed annavad ka siinsetele ettevõtjatele inspiratsiooni. **KI**

TIINA TŠATŠUA
EBSi õppejõud

Omas majas omad reeglid ehk räägi inimesega!

Eelmises Teatajas alustasime nõuannetega vastuvõtu või peo korraldamisest. Käesolevas Teatajas anname soovitusi, kuidas koostada eelarvet, jagada ülesandeid ning kehtestada „oma maja reegleid”.

LÜHIDALT

Kutse puhul, olenemata sellest, kas see on kirjalik või suuline, on esmatähtis selle sisu. Kui on tegemist ametliku sündmusega, on ka kutse tekst vastav, lihtsalt lõbusa peo kutse võib olla vabas vormis – peaasi, et külaline aru saaks, mida talt oodatakse.

•••

Menüü ei pea olema ülimalt rikkalik ja vaevanõudev, pigem kõigile sobiv ning kergesti valmistatav ja söödav.

•••

Kõik reeglid, mis kehtestate oma majas, on külalistele täitmiseks, kuid ärge unustage külalisi neist informeerida.

•••

Peo organiseerimisel tuleb silmas pidada, et te ei häiriks naabrite rahu. Kui on oodata paljude külaliste saabumist autodel, kõvemat muusikat, pikemat pidu jms tuleks naabreid sellest informeerida.

PEO EELARVE KOOSTAMINE

Otsustage milline on eelarve. Kulutusi tegemata külalisi kutsuma ei saa. Kõige tagasihoidlikumad on kulutused siis, kui teete kõik ise, aga kasutate asjatundja nõu. Arvestada tuleb ajakulu ja seda, et peo alguseks võite kõik juba pisut väsinud olla. Tehke külalistest nimekiri ja arvestage selle juures kogu perekonna soove. Arusaamatuste vältimiseks pange nimed kirja, et ei juhtuks nii, et lepite kokku kutsuda kümme külalist, aga hiljem selgub, et iga neljaliikmelise pere liige kutsus oma kümme ja kokku tuli nelikümmend.

KUTSETE KOOSTAMINE JA EDASTAMINE

Leppige kokku, kes pereliikmetest kellele külalistest kutse edastab, rumal ka, kui kellegile väga oodatule helistavad kõik neli ja mõni nimekirjas olnutest lihtsalt õnnetu kokkusattumise tõttu teavitamata jääb. Vajadusel saatke kirjalik kutse, märkides sellele külalise tarbeks kogu vajaliku informatsiooni. Juhul, kui on tegemist

ametliku sündmusega, on ka kutse tekst vastav, lihtsalt lõbusa peo kutse võib olla vabas vormis ja lustlik, peaasi, et külaline aru saaks, mida talt oodatakse. Esitatud kutse puhul, olenemata sellest, kas see on kirjalik või suuline, on esmatähtis kutse sisu. Ilus vorm kuulub lihtsalt asja juurde. Ka suulise kutse puhul kirjutage endale tekst ette, et midagi olulist ütlema ei jääks.

NB! Vajadusel andke teada piirangutest, mida lustlikumalt seda parem – nt pidu on mõeldud täiskasvanutele alates kahesteikümnendast eluaastast. Sissepääs kõrgetel kontsadel, ülikonnas ja pidulikus kleidis või kostüümis mittesoovitav ja raskendatud. Ööbimajajaid kindlustatakse tähistaeava või vihmavarju, silmapesuks vajaliku vee, ööbikulaulu ja tassi kuuma kohviga hommikul, teenindusse ei kuulu telgid, magamiskotid, voodilinnad, hambaharjad ja kohvi voodisse toomine.

ÜLESANNETE JAOTUS JA MENÜÜ

Jagage pereliikmete vahel ülesanded, kes mida teeb. Eba-

õiglane on see, kui ema peab kogu päeva köögis toimetama ja ülejäänud seltskond samal ajal lihtsalt igavleb. Samas peaksid ka emad, kes peret kõikide vahenditega tegemistest kõrvale tõrjuvad, stiilis „Ma ise saan kiiremini, paremini...” endale aru andma, et järgmine kord enam ei tulla abi pakkuma. Valige kindlasti ühiselt menüü, mida pakute. See ei pea olema ülimalt rikkalik ja vaevanõudev, pigem kogu seltskonnale raudselt sobiv ja kergesti valmistatav ja söödav. Väiksematel pidudel loob mõnusa õhkonna ka see, kui saab ise midagi valmistada, olgu see siis viineri küpsetamine lõkkel või liha grillimine. Kogu seltskonnale võib vahva üllatuse valmistada pereisa nt värvika suvebooliga ja pereema finaalselt serveeritava üllatus-desserdiga. Juhul, kui külas on pered, siis on vahva korraldada omavaheline võistlus nt paremini küpsetatud ja kaunimalt dekoreeritud kartulile jne.

NÕUD JA LAUAKATMINE

Lauakatmisel on mitteametlikul peol vägagi õigel kohal

Lauakatmisel on mitteametlikul pool vägagi õigel kohal vanad serviisid, mis säilinud vaid osaliselt. Neid osavalt erinevatele laudadele grupeerides ja nende omapära vastava laualina ja lauakaunistustega rõhutades, võite saavutada üllatava ja nostalgiahõngulise keskkonna.

vanad serviisid, mis säilinud vaid osaliselt. Neid osavalt erinevatele laudadele grupeerides ja nende omapära vastava laualina ja lauakaunistustega rõhutades, võite saavutada üllatava ja nostalgiahõngulise keskkonna. Igati sobilikud on ka kvaliteetsed ühekordsed nõud sinna juurde kuuluvate linade, salvrätide ja muu vajalikuga. Jälgige, et see kõik moodustaks esteetiliselt kauni terviku. Ühekordsed vahendid on just sellistele lihtsatele pidudele sobilikud ja praktilised, vabastades perenaise hilisemast nõude ja muude vahendite peust. Ebamugavaks võivad osutada plastmassist noad ja kahvlid, nende asemel on igati mõistlik kasutada tavalisi nugekahvleid, loomulikult paludes neid mitte koos ühekordsete nõudega prügikasti saata. Ärge unustage piisavat kogust strateegiliselt õigetesse kohtadesse paigutatud prügikaste, vastasel juhul läheb teil osa energiast raudselt laudade koristamisele.

OMA MAJAS OMAD REEGLID

Suuremat hulka külalisi oodates tuleb kodus arvestada ka tea-

tud liikumispiirangute kehtestamisega, osad ruumid võib rahulikult lukustada või uksele lihtsalt keelava sildi riputada, olgu see või kõigile tuntud telliskivi märk. Oma nõudmiste üht või teist piirangut tehes tuleb olla julge ja järjekindel. Vajadusel võtke kõik külla saabunud lapsed kokku ja tehke neile mõnus ja humoorikas ekskursioon kogu majas, mille käigus teete selgeks, mida tohib ja mida mitte. See aitab vältida hilisemaid piinlikke momente ja annab lastele kindla teadmise, mis on lubatud ja mis mitte. Rahulikult öelgegi, et kehtestatud reeglid on just teie maja omad ja teie palute neid täita.

Vaadake üle tualettruumid ja varuge sinna suurem hulk tualettpaberit, paberist kätterätte, seepi ja suurem prügikast ja leppige omavahel kokku, kes osutab aeg-ajalt „koristajateenust”.

Kõik reeglid, mis kehtestate oma majas, on külalistele täitmiseks, pidage vaid silmas, et te ei unustaks külalisi neist informeerida. Seda võib teha kas või tapeedirullile suurte tähtedega kirja pannes. Kümnele, viieteistkümnele täiskasvanule jõuate

kõik ära seletada, suuremale hulgale ja veel lastega külalistele pidev selgituste jagamine on lihtsalt tüütu ja ei anna teile endale võimalust pidu nautida.

NAABRITEGA ARVESTAMINE

Peo organiseerimisel tuleb tõsiselt silmas pidada, et te ei häiriks naabrite rahu, juhul kui on oodata paljude külaliste saabumist autodel, kõvemat muusikat, pikemat pidu jms, tuleks naabreid sellest informeerida ja neilt luba küsida. Tavaliselt lepikse ajutise ebamugavusega hästi, kui ollakse sellest enne teadlikud ja on küsitud luba. Kujutage ise ette, mis tunne oleks teil naabriaiast kostuva lärmi saatel pidada teie poolt planeeritud romantilist õhtusööki oma südamedaamidga, mille finaalsõrmuse üleandmine.

RÄÄGI INIMESEGA!

See on targim nõu, mida pererahvale anda.

- Räägi oma perega asjad selgeks, et kõigil oleks tore ja keegi poleks kõrvale jäänud.

- Räägi külalistega, et nad saaks teie heast mõttest aru ja oskaks end ette valmistada.
- Räägi asjatundjaga, kes oskab sulle nõu anda ruumi kujunduses, peo korralduses, kutse kirjutamisel, toidu- ja joogi valikul ning koguste arvutamisel.
- Räägi naabriga, et ka tulevikuks jääks heanaaberlikud suhted.
- Räägi oma rahakotiga, et pärast ei oleks kahju sellest, mida oleks võinud veel kulutatud raha eest teha, veendu juba eelnevalt investeringu vajalikkuses ja otstarbekuses.
- Räägi lõpuks kõikide nendega, kaasaarvatud oma pere liikmed, kes sul aitasid üritust korraldada ja täna neid.

Järgneb...

Ootan Teie küsimusi e-postiaadressil tiina@goodwin.ee.

Artiklis on kasutatud käsiraamatut „Etikett töö ja kodus” (autorid Tiina Tšatšua ja Mati Lukas).

Soome äripartnerina – kuidas avada uksi

16. oktoobril kell 13.00–17.00
Kaubanduskojas

Sõna saavad:

- Jaakko Kalela, Soome Vabariigi suursaadik Eestis
- Kristi Karelsohn, Eesti Vabariigi suursaatkond Helsingis
- Pilvi Põdramägi, Finpro Tallinn
- Kalle Pedak, Hedman Partners
- Indrek Tammeaid, Helsingi Ülikool
- Petri Niskanen, Niskanen Baltic
- Valdar Liive, EAS Helsingi

Täpsema informatsiooni programmi kohta leiate Kaubanduskoja kodulehelt www.koda.ee sündmuste kalendrist. Peale seminari (kell 17.30–19.00) toimub vastuvõtt Soome Suursaatkonnas, Kohtu 4, Tallinn. Osavõtutasu Kaubanduskoja liikmetele 300 krooni, mitteliikmetele 450 krooni. Lisandub käibemaks.

Lisainfo ja registreerimine:

LIINA LAINEN • Tel: 604 0083 • E-post: liina@koda.ee

Türgi Presidenti saatev äridelegatsioon 10. oktoobril Kaubanduskojas

Seoses Türgi Presidenti Abdullah Gül'i visiidiga Eestisse korraldame 10. oktoobril algusega kell 10.30 Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17) Eesti-Türgi äriseminari ja kontaktkohtumised Türgi firmadega.

Äriseminari programm

- 10.30 Registreerimine
- 10.55 Tervitussõnad
Toomas Luman, Eesti Kaubandus-Tööstuskoja juhatuse esimees
Toomas Hendrik Ilves, Eesti Vabariigi President
Abdullah Gül, Türgi Vabariigi President
- 11.40 Presenteeritakse filmi Türgist
- 11.55 Sektoripõhised ettekanded
- Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) ja innovatsioon: Dünaamilised digitaalsüsteemid,
Nüket Yetis, Tubitak – Turkish Research Center president
  - Telekommunikatsioon,
Süreyya Ciliv, Turkcell Communication Co tegevjuht
- 13.00 Individuaalsed kohtumised Türgi firmadega
- 14.00 Lõuna Eesti Kaubandus-Tööstuskoja ruumides

Kohtuda saab järgmiste ettevõtetega:

- **Ara Limited**: erinevate projektide arendamine (info- ja kommunikatsioonitehnoloogia, ehitus, turism, liiklussüsteemid omavalitsustele);
- **Agaoğlu Textile**: kodu-, hotelli-, meditsiintekstiil;
- **Ancora Shipping and Foreign Trade**: laevandus;
- **Orhaz**: väliskaubandus, turvasüsteemid, infotehnoloogia, tarkvara, reklaam;
- **Özyılmaz Construction**: kinnisvara arendus, müük ja rent;
- **Scan Global Logistics**: rahvusvaheline transport ja logistika;
- **Intekno Group of Companies**: tehnoloogiasiare (terastööstus), rahvusvaheline kaubandus, finantsteenused, ehitus;
- **Mopak Group**: paberitööstus (paber, papp, kontoripaberid);
- **Kapital Independent Auditing**: finants- ja audiitorfirma;
- **Turkcell**: kommunikatsiooniteenused.

Lisainformatsiooni firmade kohta avaldame lähiajal Kaubanduskoja kodulehel www.koda.ee. Eesti ettevõtjatele on osalemine tasuta. Seminar ning vestlused toimuvad inglise keeles. Palume üritusele eelnevalt registreeruda. Jälgige infot meie kodulehel ning edukaid kohtumisi!

Lisainfo ja registreerimine:

LIIS LIIVOJA

Tel: 604 0081 • E-post: liis@koda.ee

Elmia

11.–14. novembrini Jönköpingis

Novembris toimub Rootsis Jönköpingi linnas iga-aastane allhankemess Elmia Sub-contractor (www.elmia.se/subcontractor/), mis on suurim sellelaadne mess Põhja-Euroopas. Mess hõlmab masina-, metalli-, plastmassitööstust, elektroonikat jpm. Eesti ettevõtjad on riikliku ühisstendiga Elmia messil osalenud juba kümme korda.

Messil on esindatud järgmised valdkonnad:

- toormaterjalid ja pooltooted;
- tooted ja komponendid;
- seadmed ja tööriistad;
- tootmismeetodid ja töötlemine;
- teenused ja organisatsioonid.

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda organiseerib 2008. aastal Elmia allhankemessil Eesti ettevõtjate hallis B03:18 ühisstendi, mille suuruseks jäi 84 m². Kokku registreerus 7 ettevõtjat. Osavõtumaks eksponeerimisele: pind 2890 kr/m² + 25% VAT (1700 SEK + 25% VAT). Kataloogitasu on 3400 krooni + 25% VAT (2000 SEK + 25% VAT).

Pinnarendi ja kataloogi eest esitab Elmia messikeskus igale stendistile 90 päeva enne messi otse arve. Iga firma saab pärast messi tagasi taotleda 25% käibemaksu, mis katab osaliselt ja tagantjärele ettevõtte reisikulud. Kaubanduskoda esitab vastavalt ettevõtte soovidele ja vajadustele reisipaketi arve. EAS tasub näituse järgmiste teenuste eest: kindlustus, elekter, Internet, mööbel, stendi kujundus, ülesehitus, transport, stendistide voldik ning tehniline abi kohapeal.

Registreerimine on lõppenud.

Lisainfo: LIIS LIIVUJA

Tel: 604 0081 • E-post: liis@koda.ee

Registreerimine lõppenud!

EST 2008: Ökoturism

Ökoturismi valdkonna kontaktkohtumised 20.–22. novembrini Shanghais

Projekti toetab EU – Asia Invest Programm, mille ülesandeks on toetada ELi ja Aasia vahelist koostööd ning suurendada kahe regiooni kaubavahetust ja investeeringute mahtu. Üritusel saab koguda teavet sihtturgude kohta ning arendada koostööd ökoturismi valdkonnas tegutsevate Aasia ettevõtjatega. Kohtumisgraafikute koostamisel arvestatakse ettevõtja individuaalseid kohtumissoove ning ettevõtja eesmärke. Kohtumised toimuvad messi China International Travel Mart (vt ka: www.citm.com.cn) raames 20. ja 21. novembril.

Osalemise eelised:

- Sihtriigi turu-uuring
- Kaks päeva kontaktkohtumisi graafiku alusel
- Infoseminar
- Teie firma profiil avaldatakse tasuta projekti kodulehel ja kataloogis
- Tasuta tõlgiteenused kohtumiste ajal
- Kaks ööd korraldaja valitud hotellis Shanghais
- Tasuta lõuna- ja õhtusöök programmi raames
- Tasuta bussitransfeer hotellist messikeskusesse ja tagasi
- Abi reisi planeerimisel ja majutuse broneerimisel

Üritusele on oodatud 30 osalejat Euroopast ning 80 osalejat Aasiast. Projektis võivad osaleda reisikorraldajad, teenusepakkujad ja konsultatsioonifirmad, varustuse tarnijad, hotellide ehitajad ning säästvate transportilahenduste pakkujad, kes on seotud öko- ja säästva turismiga jne. Täpsem info www.italasia.it/est2008.

Lisainfo:

LIIS LIIVUJA • Tel: 604 0081 • E-post: liis@koda.ee

Äriviisit Valgevenes

3.-7. novembril

Kaubanduskoda korraldab koostöös Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusega Eesti firmadele 3.-7. novembrini äriviisiid Valgevenes. Programmis on kontaktkohtumised ning äriseminar Minski Kaubanduskojas, külaskäik Eesti Vabariigi konsulaarosakonda, ekskursioonid Minski vabamajandustsooni ning lähimbruse ettevõtetesse. Tutvume ka Valgevene vabaõhumuuseumi ning sealse rahvusrestoraniga. Toimub linnaekskursioon ja ühised lõunasöögid.

Individuaalsete kontaktide korraldamiseks tuleb ettevõttel täita ankeet, mille saab Kaubanduskoja teenuste osakonnast.

Paketi maksumus on ligikaudu 15 000 krooni (osaliselt lisandub käibemaks). Loodame aktiivset osavõttu!

Lisainfo: UIIVE RAID • Teenuste osakonna projektijuht • Tel: 604 0080 • E-post: viive@koda.ee

Rahvusvaheline investeerimisfoorum Tuleviku Krimm

19.-21. oktoobril Jaltas

Investeerimisfoorum Tuleviku Krimm toimub 19.-21. oktoobril Jaltas, hotellis Jalta-Inturist. Organiseerijateks on Krimmi Autonoomse Vabariigi ministrite nõukogu ning Krimmi Kaubanduskoda. Foorumil tutvustatakse investeerimisvõimalusi rekreatsiooni-, turismi-, infrastruktuuri- ning põllumajanduse sfääris.

Lisainfo:
Tel: +38 0652 600283 • +38 0652 523053
E-post: kpkrrc@meta.ua • www.invest-crimea.gov.ua

UIIVE RAID
Tel: 604 0080 • E-post: viive@koda.ee

Valgevene investeerimis-konverents Londonis

18. novembril

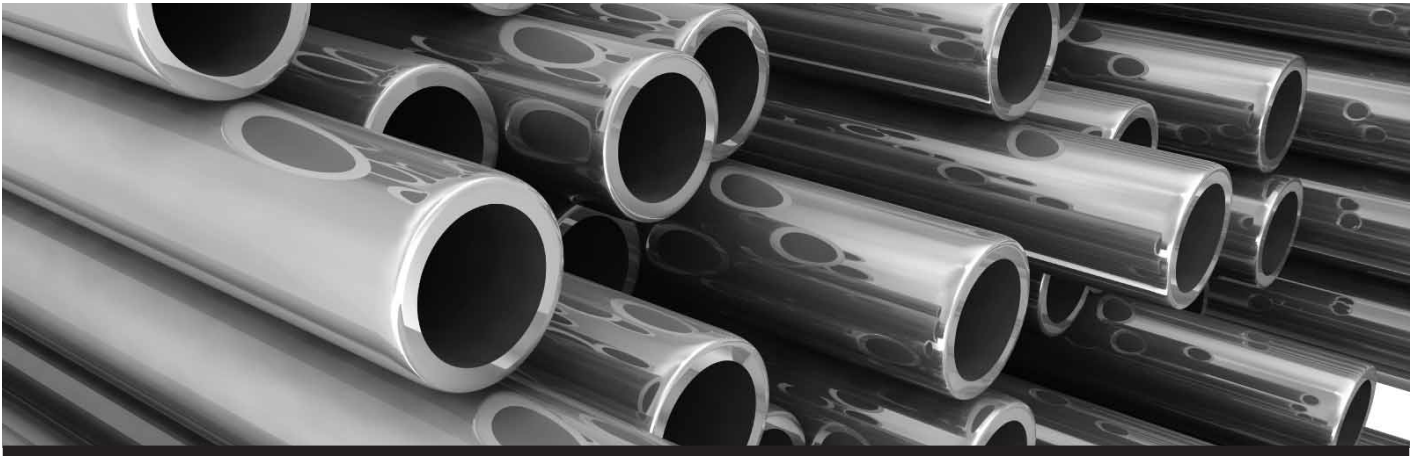
18. novembril toimub Londonis Valgevene investeerimiskonverents, mille eesmärgiks on tutvustada investeerimisvõimalusi Valgevenes, riigi positiivse imago tugevdamine ning otsekontaktide loomine nende firmade ja pankadega. Tutvustatakse Valgevene majandusolukorda, investeerimiskliimat, pangandus- ja kindlustusesektorit jne.

Konverentsile on oodatud ettevõtjad, kes on huvitatud oma tegevuse arendamisest Valgevenes. Ürituse üheks korraldajaks on Valgevene Saatkond Suurbritannias.

Lisainfo:
Tel: +44 20 7938 5988 • +44 20 7938 5981
E-post: uk@belebassy.org

UIIVE RAID
Tel: 604 0080 • E-post: viive@koda.ee

Hispaania metallitootjad otsivad koostööpartnereid Eestist

17. oktoobril Kaubanduskojas

17. oktoobril viibib Eesti Kaubandus-Tööstuskojas visiidil Hispaania tuntud metallitootjate/töötajate äridelegatsioon. Hispaania ettevõtjad soovivad leida kliente ja koostööpartnereid Eestis. Kuna firmade tutvutused on väga lühikesed, soovitame tutvuda põhjalikumalt ettevõtete kodulehekülgedega Internetis. Kaubanduskoja kasutuses on osade firmade tootekataloogid, millega saate tutvuda Kaubanduskojas kohapeal.

Kontaktpäeval osalemine on Eesti ettevõtetele tasuta, kuid nõuab eelregistreerimist. Kohtumised toimuvad personaalselt, kindla ajagraafiku alusel. Üks kontaktkohtumine kestab kuni 30 minutit. Suhtlemiskeel on inglise keel. Kõik alltoodud koostööpakkumistest huvitatud Eesti ettevõtjad on oodatud.

Hispaania ettevõtjate visiiti korraldab Eesti Kaubandus-Tööstuskoda koostöös Hispaania Terastoodete Eksportijate Assotsiatsiooniga (*Spanish Association of Steelworkers Exporters* www.siderex.es). Kontaktpäeval osalevad alljärgnevate Hispaania Terastootjate Liidu esindajad:

- **Global Steel Wire** (www.globalsteelwire.com)
Firma Global Steel Wire on Euroopa üks suurimaid metalltraadi tootjaid. Üle 60% kogutoodangust läheb ekspordiks Euroopasse, USA-sse jne. Global Steel Wire otsib tema toodangust huvitatud koostööpartnereid Eestis. Ettevõtte on eriti huvitatud kontaktidest Eesti firmadega, kes tegelevad metalli külmvormimisega (*cold-drawing, cold heading*). Ettevõtte käive on 433 291 775 eurot, ekspordi maht 31%.
- **Recubrimientos Plasticos** (www.replasa.es)
Tegemist on Hispaania juhtiva ettevõttega, mis toodab värvkattega või plastikkattega terasplaate, mida kasutatakse näiteks metalluste,

metallkatuste, õuemööbli, laeva- ja paadipaneelide, liftide ja muude toodete valmistamisel. Ettevõtte käive on 24 500 000 eurot, ekspordi maht 60%.

- **Hierros y Transformados S.A.** (www.hierrosytransformados.com)
Ettevõtte toodab torusid, kinnitusrihmu, liiste ja profiilplaate, mida kasutatakse raud- ja terashoonete (ladude) ehitamisel, metallseinte- või katuste ehitamisel. Ettevõtte käive on 40 000 000 eurot, ekspordimaht 75%.
- **Laminados Losal S.A.** (www.losal.es)
Ettevõtte on üks suurimaid metalli ja metallitoodete eksportöre Hispaanias. Ettevõtte toodab metallitooted masinaehitusettevõtetele, tootmisettevõtetele, ehitusettevõtetele, laevandus- ja laevaremondiettevõtetele, erinevaid detaile ja varuosi ning seda kõrge kvaliteediga metallist ja sulamitest. Ettevõtte käive on 70 000 000 eurot, ekspordimaht 3%.
- **Sidenor Industrial** (www.sidenor.com)
Ettevõtte toodab terastooteid ja tooteid roosteabast terasest, metallsulameid, k.a. kõrgsulaterast jne, mida kasutatakse sõidukite metall-osade valmistamisel, erinevate metallitoodete ja tootmiseseadmete valmistamisel jne. Ettevõtte käive on 39 665 000 eurot, ekspordimaht 59%.
- **Siemens Vai Metals Technologies** (www.siemens-vai.com)
Ettevõtte valmistab teras- ja rauatooteid, alumiiniumtooteid, liiste, torusid, lõõre ja palju muud. Tooteid kasutatakse erinevate metallitoodete valmistamisel, torustiku paigaldamisel ja lõõride väljahitamisega jne. Ettevõtte käive on 39 665 000 eurot, ekspordimaht 59%.

Seminar Tartus:

Kuidas määrata firma väärtust?

14. oktoobril kell 10.00–16.00

Atlantise konverentsikeskuses (Narva mnt 2)

Ettevõtte juhtkonda ja selle omanikke peaks alati huvitama firma väärtus ja selle dünaamika. Eriti aktuaalseks muutub see küsimus aga siis, kui kaalutakse firma müüki, ostu või ühinemist. Koolituse sihtgrupp on firmade raamatupidajad, audiitorid, finantsjuhid, juhatuse liikmed ja omanikud. Selgitusi jagab ja küsimustele vastab **Rita Ilisson**, finantsanalüütik ja konsultant, Raamatupidamise Toimkonna esimees 1993–2001, raamatu „Finantsanalüüs ja planeerimine“ autor.

Käsitlemisele tulevad järgmised teemad:

- Hea raamatupidamistava ja äriseadustiku seosed
  - äriseadustiku sätete seosed ühinemiste ja kontserni arvestusega
  - ostuanalüüs - õiglane väärtus (harilik väärtus) – mõõdetuna turuväärtuse, puhastulu, kulumeetodi või diskonteeritud rahavoogude baasil
  - soetatud varade ja kohustuste hindamine IFRS 3 „Äriühendus“ alusel
- Äriühendused
  - firmaväärtuse määramine
  - IAS 36 „Vara väärtuse langus“ ja vara väärtuse testi teostamine
  - rahavoogusid genereeriva üksuse väärtus
  - kaasatavad rahavood, diskonteerimismäär ja eeldatav kasv
- Ettevõtte väärtus
  - ettevõtte väärtus
  - vabad rahavood 1 – vabad rahavood varadelt
  - vabad rahavood 2 – vabad rahavood omanikele
  - Fama-French lähenemine: omakapitali hind = ettevõtte investeeringute sisemine intressimäär
  - võrdlusmeetod, finantssuhtarvud, CAPM, EVA, EBITDA, NOPAT ja NOPLAT

Osalustasu on Koja liikmetele 800 krooni, mitteliikmetele 1600 krooni (lisandub käibemaks). Hinnas sisalduvad materjalid, lõuna ja kohvipausid.

Info ja registreerimine:

TOOMAS HANSSON

Tel: 744 2196 • E-post: tartu@koda.ee

**Katrin Aedma
KOOLITUS****Tenerifel****Majanduse kehvad ajad
on koolitamiseks!****See on aeg laadimiseks
ja hoovõtuks!****Kasuta aega, mida majanduslangus pakub,
et valmistuda uuteks töövõitudeks:**

**mehita meeskond,
süvenda meeskonnatunnet,
investeeri meeskonna arendamisesse
ja motiveerimisse.**

**Erakonsultatsioonid
Grupikoolitused**

**Talvitu Tenerifel TASUTA!
Kuidas? Vaata kodulehelt.**

Lisainfo:

E-post: katrin.aedma@mail.ee • Tel: 513 2444
www.KaKonsultatsioonid.ee

„Kuidas olla oma töös

loov ja innovaatiline?“

Koolitussari „Ettevõtluse eduks“

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja eestvedamisel koostöös Eesti Panga, Arengufondi, Eesti Konjunktuuriinstituudi, Tartu Ülikooli Ettevõtluskeskusega ja SA Innove, algab üldhariduskoolide ja kutseõppeasutuste majandusõpetajatele suunatud koolitussari „Ettevõtluse eduks“.

Koolituspäeva esimeses pooles uurime viimaseid arenguid majanduses. Esinevad asjatundjad Eesti Arengufondist, Eesti Pangast, Eesti Konjunktuuriinstituudist. Koolituspäeva teine pool on praktilisema suunitlusega - „Kuidas olla oma töös loov ja innovaatiline?“ - erinevate projektide raames valminud õppematerjale, uusi õppemeetodeid jne. tutvustavad Tartu Ülikooli Ettevõtlusekeskus ja SA Innove.

Koolitussarja toetab
Majandus- ja
Kommunikatsiooniministeerium

KOOLITUSPÄEVAD TOIMUVAD:

24. septembril kell 10.00 – 17.00

Võru Kutsehariduskeskuses, Väimelas;

25. septembril kell 10.00 – 17.00

Tartu Kutsehariduskeskuses, Kopli 1;

1. oktoobril kell 10.00 – 17.00

Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuses,
Kutse 13, Jõhvis;

2. oktoobril kell 10.00 – 17.00

Lääne-Viru Rakenduskõrgkoolis,
Mõdrikul;

29. oktoobril kell 10.00 – 17.00

Olustvere Teenindus- ja Maamajandus-
koolis, Olustvere lossis;

30. oktoobril kell 10.00 – 17.00

Järvamaa Kutsehariduskeskuses
Säreveres;

19. novembril kell 10.00 – 17.00

Haapsalu Kutsehariduskeskuses,
Ehitajate tee 3 Uuemõisas;

20. novembril kell 10.00 – 17.00

Pärnumaa Kutsehariduskeskus,
Niidupargi 8,12.

KOOLITUSPÄEVA OSALUSTASU:

150,- krooni (+km)

sisaldab koolituspäeva toitlustamist.

REGISTREERIMINE:

www.koda.ee

E-post: tiia@koda.ee

LISAINFO:

Tiia Randma

Tel: 604 0065

E-post: tiia@koda.ee

Enterprise Europe Network – Sinu ettevõtlustugi Euroopas

TOETUSMEETMED JA TUGITEENUSED

Infoseminar toimub Kaubanduskojas 9. oktoobril kell 10.00-16.00

- 10.00-11.30 Taotlusteks avatud toetusprogrammid ettevõtjatele – ekspordi edendamine, inimressursi teadmiste ja oskuste arendamine, teadus- ja arendustegevus toetamine jpm.
Lauri Tammiste, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumi majandusanalüüsi talituse juhataja
- 11.30-11.45 Kohvipaus
- 11.45-12.30 Ekspordiarendamisele suunatud toetusprogrammide tutvustus – eksporditurundus, ühisturundus, ekspordikoolitused, välismessitoetused. Mida peaks tähele panema kvalifitseerumisest hindamiseni?
Anneta Orasi, EASi ekspordidivisjoni vanemkonsultant
- 12.30-13.15 Lõunapaus
- 13.15-14.00 Enterprise Europe Networki (EEN) tugiteenused
Teie käeulatuses: koostööpartnerite otsing; EL siseturgu puudutavad päringud; koostööankeedi tutvustus; riigihanked ELis; Kaubanduskoja infoteenused; kaubavahetusest Euroopa Liidu ja välisriikidega – kaubanduslepingutest tulenevad reeglid kolmandate riikidega, sertifikaadid, tollimaksud.
Lea Aasamaa ja Lidia Friedenthal, Kaubanduskoda
- 14.00-14.30 EEN tugiteenused Teie käeulatuses: TEHNOPOLi praktika innovaatilisele ettevõtlusele teenuste osutamisel sh rahvusvaheliste võrgustike kaudu.
Raivo Tamkivi, Tehnopolli nõunik.
- 14.30-14.45 EEN tugiteenused Teie käeulatuses: Kuidas realiseerida uuenduslikke tehnoloogiapõhiseid ideid? Invent Baltics aitab arendada uusi ideid turukõlbliku toote või teenuseni ning leida selleks sobivaid koostööpartnereid ja pakkuda tuge arendatud toote/teenuse kommertsialiseerimisel.
Konsultant Kristo Reinsalu, Invent Baltics'i konsultant.
- 14.45-15.05 Ülevaatlilikult tööstusettevõtetele mõeldud tehnoloogiainvesteeringute toetusprogrammist.
Tarmo Võidula, EASi ettevõtluse võimekuse divisjoni konsultant.
- 15.05-15.15 Kohvipaus
- 15.15-15.45 Ekspordiinfo võimalused EASis: ekspordipäringud, ekspordiinfo allikad.
Triin Müürisepp, EASi ekspordidivisjoni konsultant.

Tallinna Ettevõtlusamet

Info ja registreerimine: KATI VAIBLA • Tel: 604 0080 • E-post: kati.vaibla@koda.ee

Osalustasu 450 krooni (lisandub käibemaks).

Hinnas sisalduvad jaotusmaterjalid ning lõuna ja kohvipaus.

Seminar:

Finants- planeerimine

8. oktoobril kell 10.00–15.00
Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17)

Majanduslanguse tingimustes peavad kõik ettevõtted rohkem tähelepanu pöörama oma sissetulekutele ja hoolikamalt planeerima väljaminekuid. Järjest sagedamini peame tulevikule mõeldes esitama endale küsimuse: kas meil oleks mõistlik uus äriprojekt ette võtta? Kas meil ikka on piisavalt raha, et järgmisel palgapäeval palk välja maksta ning tasuda järjekordne laenumakse? Nendele küsimustele aitab vastata finantsplaneerimine.

Seminaril keskendutakse ettevõtte olemasolevate finantsvahendite piisavuse hindamisele ja täiendava rahavajaduse väljaselgitamisele, mis on abiks ka äriplaanide ja projektide koostamisel. Käsitletakse finantsplaneerimise üldisi põhimõtteid, antakse ülevaade enamkasutatavates meetoditest planeeritavate pikaajaliste investeeringute hindamisel. Praktiliste näidete varal tutvustatakse pika- ja lühiajalise finantsplaneerimise lihtsamaid ja käepärasemaid meetodeid.

Lektor on Maire Otsus, Finantsinspektsiooni usaldusnormatiivide spetsialist. Sihtgrupiks on väike- ja keskmise suurusega ettevõtete juhid, raamatupidajad ja finantstöötajad.

Käsitletavad teemad

- Finantsplaneerimine ja selle vajalikkus.
- Pikaajalised finantsplaanid: pikaajaliste investeeringute planeerimine; tulude ja kulude prognoos; rahavoogude prognoos; bilansi prognoos.
- Lühiajalised finantsplaanid.

Osavõtutasu Kaubanduskoja liikmetele 900 krooni, mitteliikmetele 1800 krooni, lisandub käibemaks. Hinnas sisalduvad teabematerjalid ning lõuna ja kohvipaus.

Info ja registreerimine:

KATI KRASS

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja Pärnu esindus

Tel: 443 0989

E-post: kati@koda.ee

RIIGIHANKETEATED

Inglismaa

- Hange eluskala ostmiseks. Osalemistaotluste esitamise tähtaeg 13.10.2008. Kood 2095
- Hange arvutitarkvara (originaalkeeles: *Management Information Systems for Leeds Schools*) ostmiseks. Osalemistaotluste tähtaeg 09.10.2009. Kood 2096
- Hange videoseiresüsteemide ostmiseks. Osalemistaotluste esitamise tähtaeg 20.10.2008. Kood 2097
- Ostetakse meditsiiniseadmeid (originaalkeeles: *Deep Brain Stimulation devices and associated products*). Osalemistaotluste esitamise tähtaeg on 23.10.2008. Kood 2098
- Finantssüsteemide tarkvara (originaalkeeles: *Integrated Finance and Procurement System*) tarne. Tähtaeg osalemistaotluste esitamiseks on 24.10.2008. Kood 2099
- Hange rehvide, busside rehvide, suurendatud vastupidavusega rehvide, veoautode rehvide ostmiseks. Osalemistaotluste esitamise tähtaeg 7.11.2008. Kood 2100
- Ostetakse südametegevuse jälgimisseadmeid. Tähtaeg pakkumiste esitamiseks 31.10.2008. Kood 2101
- Ostetakse jalgrattaid, jalgrataste osi ja tarvikuid. Tähtaeg taotluste esitamiseks 20.10.2008. Kood 2102
- Hange kivisöe ostmiseks. Tähtaeg osalemistaotluste esitamiseks 09.10.2008. Kood 2103

Saksamaa

- Hange mootorite ja mootoriosade ostmiseks. Osalemistaotluste esitamise tähtaeg 9.10.2008. Kood 2104
- Ostetakse voolukatkesteid, lülitusseadmetiikku. Osalemistaotluste esitamise tähtaeg 30.09.2008. Kood 2105
- Hange torujuhtmete ostmiseks. Osalemistaotluste esitamise tähtaeg 24.10.2008. Kood 2106
- Ostetakse ühenduskaableid. Osalemistaotluste esitamise tähtaeg 26.09.2008. Kood 2107
- Ostetakse politsei vormirõivaid. Tähtaeg pakkumiste esitamiseks 29.10.2008. Kood 2108

Rootsi

- Hange info- ja reklaamitoodete ostmiseks ning reklaami- ja turundusteenuste osutamiseks. Tähtaeg 22.10.2008. Kood 2109
- Hange seadmete ja meditsiiniliste abivahendite ostmiseks puudega inimestele. Tähtaeg 22.10.2008. Kood 2110
- Ostetakse mänguasju ja jalgrattaid. Tähtaeg pakkumiste esitamiseks 31.10.2008. Kood 2111
- Hange majaehitusmaterjalide ostmiseks. Tähtaeg 20.10.2008. Kood 2112
- Hange gaaside filtreerimis- või puhastamiseseadmete ja -aparatuuride ostmiseks. Tähtaeg on 30.10.2008. Kood 2113
- Ostetakse õhufiltreid. Tähtaeg 23.10.2008. Kood 2114

Täpsem info:
LEA AASAMAA
Tel: 604 0090
E-post: lea@koda.ee

KOOSTÖÖPAKKUMISED

- Taani elektripirnide tootja (*Co2 saving LED lights*) otsib edasimüüjat. Kood 12082
- Suurbritannia laste ja rasedate riiete tootja otsib edasimüüjat Eestis. Kood 12083
- Hispaania looduskosmeetika tootja otsib edasimüüjat. Kood 12084
- Türgi elektroonikaseadmete (*electronic key and related electronic device production, transponder and immobiliser technology*) tootja otsib koostööpartnerit. Kood 12085
- Kreeka ettevõtte müüb kudumismasinaid (*circular knitting machines*). Kood 12086
- Itaalia masinaehitusettevõtte (*Machine Vision*) otsib koostööpartnerit. Kood 12087

Täpsem info:
JULIA MALEU
Tel: 604 0082
E-post: julia@koda.ee

www.koda.ee

Kaubanduskoda koostöös Raadio Kukuiga kutsuvad kuulama saadet

MAJANDUSRUUM

kolmapäeviti kell 11.00–12.00,
kordusena kolmapäeva õhtul kell 20.00–21.00

Kuku raadio ja Kaubanduskoda koostöös valmiv saade „Majandusruum“ toob kuulajani majanduse aktuaalsed teemad.

Saade on eetris kolmapäeviti kell 11.00–12.00, õhtul kell 20.00–21.00 ja kolmapäeva õöl vastu neljapäeva kell 03.00–04.00. Saatejuht on Vallo Toomet.

Saateid on tagantjärele võimalik kuulata ka KUKU raadio arhiivist <http://www.u-pop.ee/kuku/arhiiv2>.

Toimunud saadete kohta vaata lisaks Kaubanduskoda kodulehelt <http://www.koda.ee/?id=6957>.

Tegevliikmetena on Kaubanduskojaga liitunud järgmised firmad:

ALLESTPAC OÜ	Harjumaa	602 3047	Ühekordsete plastnõude ja värvialuste tootmine. Plasttoodete vahendamine. Konsultatsioonid.
ALTERNATIIVMEEDIA OÜ	Tallinn	641 0333	Reklaami vahendamine meedias. Reklaamiagentuuride töö. Taksoseadmete müük. Trükiste tootmine.
ANDRESE DEKOORI AS	Tallinn	606 4440	Klaasist toodete valmistamine.
BRADSTONE OÜ	Tallinn	512 0022	Hüdraulika komponentide müük ja süsteemide projekteerimine. Keskmäärdesüsteemide müük ja paigaldus. Hüdrauliliste tõstukite, kastivahetussüsteemide ja kallurisüsteemide müük ja paigaldus.
CISCO SYSTEMS ESTONIA OÜ	Tallinn	667 5950	Kõrgtehnoloogiliste võrgusüsteemide reklaam ja turundus. Kõrgtehnoloogiliste võrgusüsteemide tehnilised tugiteenused, hooldus ja remonditööd.
DIRECTOR JA PARTNERID OÜ	Tallinn	50 87 228	Juhtimisajakirja Director ning tootmise innovatsiooniajakirja Inseneeria kirjastamine. Klienditrükiste koostamine ja kirjastamine. Veebilehekülgede sisu tootmine.
HANSAKLAAS OÜ	Raplamaa	502 6053	Klaasikunst. Klaasesemete valmistamine ja müük. Vitraažide valmistamine. Maaturism. Öppe- ja suvepäevade korraldamine. Klaasikunsti vahendite müük.
HOME ART OÜ	Tallinn	664 5058	Tekstiiltoodete, mööbli, valgustite, raamatute, muusika- ja videosalvestite, kosmeetika ja tualett-tarvete, lillede ja taimede jaemüük.
IVETA MÄNDLA FIE	Tallinn	509 0918	Ärikonsultatsioonid. Turismiteenused. Turundusteenused. Tõlketeenused. Suhtekorraldus.
MT MEDIA OÜ	Tallinn	611 7070	Trükiväljaannete toimetamine, kujundamine ja kirjastamine. Veebilahenduste arendamine ja tootmine. Graafiline disain.
NUGIS AS	Harjumaa	609 1213	Lillede hulgi- ja jaemüük.
REMEXIM OÜ	Narva	5300 2356	Ehitus- ja laotehnika varuosade ost, müük, eksport ja import.
RESTEH OÜ	Läänemaa	51 89 050	Üldehitus ja restaureerimine.
RESTPROJEKT OÜ	Tallinn	646 6103	Ehitus- ja arhitektuurialased konsultatsioonid. Ehitusprojekteerimine, maastikuarhitektuurne projekteerimine, sisekujundus, joonestamine, inseneriteenused.
RONDILL OÜ	Tallinn	600 5058	Kardinate õmblemine ja disain. Kardinate, kardinapuude, ribakardinate ja ruloode paigaldus. Kardinapuude, ööside, kardinapaelte, kardinate ja ruloode hulgimüük.
SANDESE HALDUSTEENUSTE OÜ	Raplamaa	52 78 192	Kinnisvara hooldus tasu eest või lepingu alusel. Kinnisavaraga seotud remondi- ja ehitustööd.
TARVECO OY EESTI FILIAAL	Harjumaa	53 410 208	Elamute ja muude hoonete ehitus. Torustiku, kütte- ja kliimaseadmete paigaldus. Muud ehituspaigaldustööd. Inseneritegevused ning nendega seotud tehniline nõustamine.
THULELAND OÜ	Tallinn	631 0580	Õoklubi Prive. Sündmusturundus. Eriüritused. <i>Catering</i> .

STRATEEGILISE OSTUJUHTIMISE TREENING TAKTIKALISE OSTUJUHTIMISE TREENING

Toimumiskoht	Hotell Euroopa, Paadi 5, 10151 Tallinn
Strateegiline ostujuhtimine	20.-21. oktoober 2008
Taktikaline ostujuhtimine	22.-23. oktoober 2008
Instruktor	Veronika Merilo

Majanduses praegu valitseval keerulisel etapil on ostujuhtimine omandanud uue tähenduse. Kui headel aegadel on ostuvead andestatavad, siis languse perioodil ei ole eksimiseks ruumi.

Organisatsiooni jätkusuutlikkus, konkurentsivõime ja kasumlikkus sõltuvad täna rohkem kui kunagi varem oskuslikust ostujuhtimisest.

STRATEEGILISE OSTUJUHTIMISE TREENING 20.-21.10.2008

Treeningu läbinu omab konkreetset arusaama ostutegevuse rollist organisatsioonis, tunneb erinevaid ostufilosoofiaid, oskab ostutegevust planeerida, juhtida ja analüüsida, rakendada kategooriajuhtimist, siduda ostmist logistikaprotsessidega ja organisatsiooni kvaliteedi- ning finantsaspektidega, valida ja hinnata tarnijaid, arendada tarnijasuhteid. Sensei strateegilise ostujuhtimise treening on ostualase professionaalsuse edasise täiustamise baasiks, mille soovitame läbida enne taktikalise ostujuhtimise juurde siirdumist.

Maksumus: 9 900,00 EEK osaleja kohta. 4 või enama osaleja korral samast ettevõttest 9000,00 EEK osaleja kohta. Hinnasoodustus -10% ettevõttele, kes on aasta jooksul osalenud vähemalt ühel Sensei korraldatud üritusel ja Eesti Logistikaühingu liikmetele. Hindadele lisandub käibemaks. Maksumus sisaldab osalemist kahepäevasel treeningul, materjale iseseisvaks tööks, kohvipause ja lõunasööke.

Registreerumise tähtaeg: 13. oktoober 2008

TAKTIKALISE OSTUJUHTIMISE TREENING 22.-23.10.2008

Sensei taktikalise ostujuhtimise treening on jätkukursus strateegilisele ostujuhtimisele, mille käigus omandatakse professionaalsele ostjale ning ostujuhile vajalikud tehnilised oskused. Treeningu läbinu oskab prognoosida nõudlust algtasemel, kasutada erinevaid ostumudeleid, planeerida ja juhtida va-rusid, valmistada ette ja viia läbi hankeid, sõlmida hankelepinguid, valida, hinnata ning hallata tarnijaid. Harjutuste ning rühmatööde sooritamine lisaks selgitustele ja esitlustele muudab treeningu vaheldusrikkaks ja nauditavaks.

Maksumus: 11 500,00 EEK osaleja kohta. 4 või enama osaleja korral samast ettevõttest 9900,00 EEK osaleja kohta. Hinnasoodustus -10% ettevõttele, kes on aasta jooksul osalenud vähemalt ühel Sensei korraldatud üritusel ja Eesti Logistikaühingu liikmetele. Hindadele lisandub käibemaks. Maksumus sisaldab osalemist kahepäevasel treeningul, materjale iseseisvaks tööks, kohvipause ja lõunasööke.

Registreerumise tähtaeg: 15. oktoober 2008

Treeningute tutvustused, detailsed programmid ja osalustingimused leiate meie kodulehelt www.sensei.ee

Registreerumine: Internetis www.sensei.ee või e-postiga sensei@sensei.ee või telefoni teel +372 50 999 00

oluline kohtumispaik >

PÄRNU JUHTIMISKONVERENTS

Edasimineke
või ellujäämine

9.–10. oktoober 2008
Pärnu Kontserdimaja

6177333 • www.konverentsid.ee

Eesti Päevaleht

ärileht

Director

elisa

